

JUDr. PAVEL BLAŽEK, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

V Praze dne
Čj. 131/2013-OD-SPZ/2

Nejvyšší soud ČR
Burešova 20
657 37 BRNO

Věc: obv. Ing. E. L., – stížnost pro porušení zákona
Příloha: spis KS v Ostravě, pob. v Olomouci sp.zn. 53 T 22/2001

Podle § 266 odst. 1 tr. řádu podávám ve prospěch obv. Ing. E. L. (J. L.),

stížnost pro porušení zákona

proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 5.12.2007, č.j. 6 To 110/2007-1899, jako soudu II. stupně v trestní věci vedené u Krajského soudu v Ostravě, pobočky v Olomouci, pod sp.zn. 53 T 22/2001.

Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě, pobočky v Olomouci ze dne 23.10.2006, sp.zn. 53 T 22/2001, byli obvinění Ing. E. L. v a Ing. S. N. zproštěni obžaloby Krajského státního zastupitelství v Ostravě, pobočky v Olomouci pro skutky podrobně popsane na č.l. 1687-1689, ve kterých byl spatřován trestný čin zneužívání informací v obchodním styku dle § 128 odst. 2, 4 trestního zákona, ve znění účinném do 31.12.2009 (dále jen tr. zákon), a trestný čin podvodu dle § 250 odst. 1, 4 tr. zákona. Toto rozhodnutí bylo potvrzeno usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 28.6.2007, sp.zn. 6 To 27/2007, kterým bylo dle § 256 tr. řádu zamítnuto odvolání státního zástupce jako nedůvodné.

Následně Krajský soud v Ostravě, pobočka v Olomouci, rozhodl dne 23.8.2007 usnesením č.j. 53 T 22/2001-1836, že se podle § 73a odst. 4 tr. řádu zrušuje peněžitá záruka složená oběma obviněnými. Toto rozhodnutí bylo napadeno stížností státního zástupce, a to pouze ve vztahu k peněžitě záruce poskytnuté obv. E. L. (bod I. usnesení). Na základě této stížnosti se věci zabýval Vrchní soud v Olomouci, který v neveřejném zasedání

konaném dne 10.9.2007 podle § 149 odst. 1 písm. b) tr. řádu zrušil napadené usnesení krajského soudu a uložil mu, aby ve věci znovu jednal a rozhodl.

Krajský soud v Ostravě, pobočka v Olomouci, následně rozhodl usnesením ze dne 29.10.2007, č.j. 53 T 22/2001-1878, že se peněžitá záruka dle § 73a odst. 4 tr. řádu zrušuje. Toto rozhodnutí bylo opět napadeno stížností státního zástupce, přičemž v následujícím řízení rozhodl Vrchní soud v Olomouci usnesením ze dne 5.12.2007, č.j. 6 To 110/2007-1899, s odkazem na ustanovení § 149 odst. 1 písm. a) tr. řádu, že se napadené usnesení krajského soudu zrušuje a vrchní soud nově rozhodl tak, že dle § 73a odst. 3 písm. a) tr. řádu peněžitá záruka složená obviněným L. připadá státu.

Podle § 73a odst. 1 tr. řádu, ve znění účinném do 31.12.2007, je-li dán důvod vazby uvedený v § 67 písm. a) nebo c), může orgán rozhodující o vazbě ponechat obviněného na svobodě nebo ho propustit na svobodu též tehdy, jestliže přijme složenou peněžitou záruku, jejíž výši určil. Je-li však obviněný stíhán pro trestný čin teroru (§ 93 a 93a), obecného ohrožení podle § 179 odst. 2, 3, nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 odst. 3, 4, vraždy (§ 219), ublížení na zdraví (§ 222), loupeže podle § 234 odst. 3, znásilnění podle § 241 odst. 2 až 4 a pohlavního zneužívání podle § 242 odst. 3, 4 trestního zákona a je-li dán důvod vazby uvedený v § 67 písm. c), nelze peněžitou záruku přijmout. Se souhlasem obviněného může peněžitou záruku složit i jiná osoba, musí však být před jejím přijetím seznámena s podstatou obvinění a se skutečnostmi, v nichž je shledáván důvod vazby.

Podle § 73a odst. 4 tr. řádu, ve znění účinném do 31.12.2007, peněžitou záruku zruší nebo změní její výši na návrh obviněného nebo osoby, která ji složila, anebo i bez návrhu soud nebo státní zástupce, který v té době vede řízení, jestliže pominuly důvody, které k jejímu přijetí vedly, nebo se změnily okolnosti rozhodné pro určení její výše. Rozhodne-li o zrušení peněžitě záruky nebo o jejím případnutí státu, přezkoumá zároveň, zda nejsou dány důvody pro rozhodnutí o vzetí do vazby, a případně provede potřebné úkony.

Podle § 73a odst. 6 tr. řádu, ve znění účinném do 31.12.2007, na důvody, pro které peněžitá záruka může připadnout státu nebo být použita na zaplacení peněžitého trestu nebo nákladů trestního řízení, musí být obviněný a osoba, která peněžitou záruku složila, předem upozorněni.

Podle § 147 odst. 1 tr. řádu, při rozhodování o stížnosti přezkoumá nadřízený orgán

- a) správnost všech výroků napadeného usnesení, proti nimž může stěžovatel podat stížnost, a
- b) řízení předcházející napadenému usnesení.

Podle § 149 odst. 1 písm. a) tr. řádu, nezamítne-li nadřízený orgán stížnost, zruší napadené usnesení, a je-li podle povahy věci potřeba nového rozhodnutí, rozhodne sám ve věci.

Citovanými ustaveními se však vrchní soud důsledně neřídil, přičemž aplikoval nesprávnou právní normu – ustanovení § 73a odst. 3 písm. a) tr. řádu, ve znění účinném do 31.12.2007.

Peněžitá záruka je institutem trestněprávního procesu, jenž slouží k nahrazení vazby a ponechání obviněného na svobodě či k jeho propuštění z vazby na svobodu. Z tohoto titulu je peněžitá záruka nerozlučně spojena s vazbou a nemůže působit samostatně bez propojení s vazbou jako prostředkem sloužícím k zajištění osoby obviněného pro účely trestního řízení. Není-li za dané situace další vazba pro zákonné překážky možná, nelze uplatnit prostředek

sloužící k jejímu nahrazení, tedy slib obviněného a peněžitou záruku. Bylo by nelogické nahrazovat to, co fakticky již nemůže nastat a neexistuje.

Nejvyšší soud se k podmínkám zrušení peněžitě záruky i písemného slibu vyslovil v rozsudku ze dne 20.5.2003, sp.zn. 4 Tz 24/2003, kdy uvedl: „Instituty, jimiž je možno vazbu obviněného nahradit, uvedené v ustanovení § 73 a § 73a tr. řádu jsou vždy neoddělitelně spjaty s existencí konkrétních vazebních důvodů a se zákonem vymezenou maximální délkou trvání vazby v tom kterém stadiu trestního stíhání. Z tohoto důvodu tak trvání a důvody pro zrušení peněžitě záruky (kauce) dle § 73a odst. 4 tr. řádu (analogicky i trvání a důvody zrušení přijatého písemného slibu obviněného) je třeba hodnotit nejenom z hlediska důvodů vazby (§ 67 tr. řádu), ale i s ohledem na maximálně přípustnou celkovou dobu trvání vazby vymezenou v § 71 odst. 8, 9 tr. řádu.“

Citované rozhodnutí Nejvyššího soudu neznamena, že by z hlediska nejvyšší přípustné doby byla vazba a instituty jí nahrazující vzájemně zaměnitelné, takže by v dané trestní věci po dni 29.11.2003 musela být peněžitá záruka zrušena. Porušení zákona zde nespočívá v tom, že by se institut nahrazující vazbu uplatňoval po vyčerpání (vykonání) nejvyšší přípustné doby vazby v řízení před soudem, ale v porušení další nezbytné podmínky (*conditio sine qua non*), kdy institut nahrazující vazbu může trvat jedině tehdy, trvá-li vazební důvod dle § 67 písm. a) nebo c) tr. řádu. To vyplývá z ustanovení § 73a odst. 1 tr. řádu. Uvedenou otázkou se soudy I. a II. stupně překvapivě vůbec nezabývaly.

Jestliže soud rozhodoval o peněžitě záruce po právní moci zprošťujícího rozsudku (šlo o zproštění obžaloby v plném rozsahu), bylo zřejmé nejen to, že již netrvá žádný vazební důvod, ale i to, že další vazba obviněného je pro futuro vyloučena pravomocným a vykonatelným rozhodnutím, které vytváří překážku *rei iudicatae*. V takovém případě byl soud povinen z moci úřední postupovat podle § 73a odst. 4 tr. řádu, neboť evidentně pominul základní důvod, který k přijetí peněžitě záruky vedl. Za situace, kdy obviněný Ing. L. byl v plném rozsahu pravomocně zproštěn obžaloby, již soud nebyl oprávněn postupovat podle § 73a odst. 3 písm. a) až c) tr. řádu, tj. rozhodnout o tom, že peněžitá záruka připadá státu. Není přitom rozhodné, zda obviněný svým přístupem v předchozím řízení zavinil příčinu k rozhodnutí o tom, že peněžitá záruka připadá státu (i to je v dané věci sporné), pokud následně důvod, resp. samotná možnost vazby odpadly. Soud byl povinen rozhodnout ve smyslu § 73a odst. 3 tr. řádu bez zbytečného odkladu poté, kdy zjistil některou skutečnost v zákoně uvedenou. Jestliže krajský soud např. dne 16.12.2005 rozhodl o konání řízení proti uprchlému, měl a mohl současně rozhodnout o tom, že peněžitá záruka připadá státu. Právním osudem peněžitě záruky se však začal zabývat až po právní moci meritorního rozhodnutí, a to z podnětu obhajoby. Shrneme-li podstatu nezákonnosti, pro kterou napadené rozhodnutí nemůže obstát a nepřipustně zasahuje do majetkových práv obviněného, pak v případě, že obviněného již s ohledem na procesní stav věci (*res iudicata*) vůbec není možné vzít do vazby, nelze než peněžitou záruku zrušit (a tedy vrátit složiteli), což je obligatorní postup stanovený trestním řádem v ustanovení § 73a odst. 4 (v tehdy účinném znění). I kdyby teoreticky v době předešlé, kdy obviněný ještě mohl být vzat do vazby, existoval zákonný důvod pro rozhodnutí o tom, že peněžitá záruka připadá státu, nemá takové zjištění vliv na posouzení věci po změně právní situace. Povinnost rozhodnout o zrušení peněžitě záruky nastává bez dalších podmínek okamžikem, kdy pominul elementární důvod, pro který byla záruka přijata, tj. kdy materiálně již není co zajišťovat (účast obviněného v trestním řízení skončila). Soudy obou stupňů nepřihlédly k účelu peněžitě záruky a vazby jako takové a soustředily se na již neaktuální skutečnosti, namísto posouzení zákonných podmínek *ex nunc*.

Pokud jde o písemný slib obviněného, ten je konzumován konečným rozhodnutím ve věci samé, byť i zde je podle Nejvyššího soudu možné rozhodnutí o zrušení slibu dle § 73a odst. 4 tr. řádu per analogiam.

V té části trestního řízení, která předcházela vydání napadeného rozhodnutí, byl ze strany procesního soudu porušen zákon také v ustanovení § 73a odst. 6 tr. řádu. Vzhledem k tomu, že v době konání trestního řízení (rok 2002) nebyla vyžadována osobní účast obviněného u jednání o dalším trvání vazby, je zjevné, že toto upozornění nemohlo být ve vztahu k obviněnému učiněno ústně. Ze spisového materiálu přitom nevyplývá, že by byl obviněný L. samostatně písemně soudem upozorněn na důvody, pro které může peněžitá záruka připadnout státu. Vrchní soud v Olomouci zaujal výklad, že ke splnění této povinnosti postačí povědomost obviněného o důvodech, pro které peněžitá záruka může připadnout státu. Je poukazováno na přípisy obhájce obviněného, což nelze akceptovat, neboť slova „obviněný a osoba, která peněžitou záruku složila, musí být předem upozorněni“ odkazují na povinnost soudu a nikoli obhájce. Ve spisu není založen žádný dokument, podepsaný osobně obviněným, z něhož by se dal zjistit rozsah a obsah upozornění. Kromě toho, obviněný je cizinec, který neovládá český jazyk, a není zřejmé, jakou informaci skutečně obdržel a jak jí porozuměl (viz přípisy obhájce na č.l. 830).

Jelikož z hlediska možné nezákonnosti je rozhodující výrok usnesení, nikoli jeho odůvodnění, pak v mimořádném opravném řízení není třeba rušit rozhodnutí soudu I. stupně a postačí, pokud ve světle právního názoru Nejvyššího soudu Vrchní soud v Olomouci opětovně posoudí stížnost státního zástupce a rozhodne o ní.

Na základě všech shora uvedených skutečností proto **n a v r h u j i**, aby Nejvyšší soud České republiky:

- 1) podle § 268 odst. 2 tr. řádu vyslovil, že usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 5.12.2007, č.j. 6 To 110/2007-1899, byl v neprospěch obviněného Ing. L. porušen zákon v ustanoveních § 73a odst. 3 písm. a) tr. řádu, § 147 odst. 1 tr. řádu a § 149 odst. 1 písm. a) tr. řádu, a v řízení předcházejícím též v ustanovení § 73a odst. 6 tr. řádu, ve znění účinném do 31.12.2007,
- 2) podle § 269 odst. 2 tr. řádu napadené rozhodnutí zrušil a zrušil rovněž všechna další rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazující, jestliže vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,
- 3) a dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. řádu a přikázal Vrchnímu soudu v Olomouci, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší soud rozhodl pod sp. zn.: [8 Tz 22/2013](#)